

EUROOPA PARLAMENT

2009–2014

Istungidokument

28.4.2010

B7-0256/2010

RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

nõukogu ja komisjoni avalduste alusel
vastavalt kodukorra artikli 110 lõikele 2

Olukord Kõrgõzstanis

**Hannes Swoboda, Katarína Neved'alová, Justas Vincas Paleckis, Marc
Tarabella, Henri Weber**
fraktsiooni S&D nimel

RE\814653ET.doc

PE439.778v01-00

ET

Ühinenud mitmekesisuses

ET

Euroopa Parlamendi resolutsioon olukorra kohta Kõrgõzstanis

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Kõrgõzstani ja Kesk-Aasia koht, eriti 12. mai 2005. aasta resolutsiooni;
  - võttes arvesse oma 20. veebruari 2008. aasta resolutsiooni ELi Kesk-Aasia strateegia kohta;
  - võttes arvesse asepresidendi ja kõrge esindaja Catherine Ashton 8. aprilli 2010. aasta avaldust olukorra kohta Kõrgõzstanis;
  - võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 21.–22. juuni 2007. aasta kohtumisel vastu võetud ELi strateegiat Kesk-Aasiaga loodava uue partnerluse kohta;
  - võttes arvesse 1999. aastal jõustunud ELi ja Kõrgõzstani vahelist partnerlus- ja koostöölepingut;
  - võttes arvesse Euroopa Ühenduse Kesk-Aasia abistamise piirkondlikku strateegiadokumenti aastateks 2007–2013;
  - võttes arvesse kodukorra artikli 110 lõiget 2,
- A. arvestades, et kogu Kesk-Aasia piirkonna areng stabiilsuse, kasvava demokraatia- ja inimarengu taseme, inimeste turvalisuse ja jätkusuutliku kasvu suunas on nii Kesk-Aasia rahvaste kui ka Euroopa Liidu huvides;
- B. arvestades, et Kõrgõzstan on OSCE liige ning on selle organisatsiooni raames kohustunud austama inimõigusi, põhivabadusi ja õigusriigi põhimõtteid ning rakendama OSCE demokraatiastandardeid;
- C. arvestades, et 2005. aasta juulis, pärast nn tulvide revolutsiooni ametisse astunud Kurmanbek Bakijev valiti teist ametiaega presidendiks mullustel valimistel, millel sõltumatute vaatlejate väitel kasutati ulatuslikult valimispettust; arvestades, et esialgsete demokraatlike ettevõtmiste järel muutus Bakijevi võim autoritaarseks ja repressiivseks ning tema režiimi peeti üldiselt korrumppeerunuks ja võimu kuritarvitavaks;
- D. arvestades, et 7. aprillil 2010 ründasid riigi relvajõud kuulide, pisargaasi ja šokigranaatidega meelevaldajaid, kes olid kütte ja elektrienergia järsu hinnatõusu vastu protestides kogunenud Biškekis presidendilossi ette ja seejärel rünnanud valitsusasutusi, mille tagajärjeks oli hulk surnuid ja haavatuid;
- E. arvestades, et president Bakijev pidi pealinnast põgenema ning tema asemele astus opositsiooniliider Roza Otunbajeva juhitud ajutine valitsus, kes andis välja seadluse võimu ülemineku kohta ja korralduse täita riigi põhiseadust ning saatis parlamendi laiali;

- F. arvestades, et pärast seda, kui Bakijev oli nädal aega pärast ülestõusu puhkemist püüdnud määrata oma tagasiastumise tingimusi, lahkus ta Venemaa, USA ja Kasahstani vahendatud kokkuleppe kohaselt Kasahstani; arvestades Bakijevi avalikku teadet, et ta kirjutas tagasiastumisdokumendile alla talle ja ta perele avaldatud surve tõttu ning et tagasiastumisavaldusest hoolimata on ta endiselt Kõrgõzstani seaduslik president niikaua, kuni parlament ta tema kohustustest vabastab;
- G. arvestades, et 13. aprillil 2010 oli Kõrgõzstani konstitutsioonikohus stabiilsuse tagamiseks ja poliitiliste jõudude vahelise vastasseisu vältimiseks sunnitud ajutise valitsuse nõudmistele järele andma ja ennast laiali saatma;
- H. arvestades, et olukord Kõrgõzstani on endiselt ebakindel ning et 19. aprillil 2010 puhkesid Biškekis uued etnilise taustaga rahutused, kus inimesi sai surma ja vigastada ning mis trotsisid ajutise valitsuse püüdeid korda taastada; arvestades, et Jalalabadis hõivasid Bakijevi toetajad piirkonnaavalitsuse hoone ja panid ametisse Bakijevit toetava piirkonnaavalitsuse juhi; arvestades, et riigi mõnes piirkonnas jätkuvad poolte vahelised kokkupõrked;
- I. arvestades, et Venemaa Föderatsiooni valitsus võttis vastu 50 miljoni USD suuruse Kõrgõzstanile osutatava majandusabi paketi, mis hõlmab bensiini ja diiselkütuse tarnimist kevadisteks koristustöödeks;
- J. arvestades, et suurt osa Kesk-Aasiast iseloomustab vaesus ja mitmed tõsised ohud inimeste julgeolekule, samuti halb valitsemine, tugev autoritaarsus ning rahulolematuse väljendamise ja poliitiliste muudatuste taotlemise seaduslike võimaluste puudumine; arvestades, et see võib saada toitepinnaseks põrandaalustele äärmuslikele islamiliikumistele ja nende kiirele levikule kõige vaesemates riikides;
- K. arvestades, et EL peab alati täitma oma kohustust integreerida kõigisse kolmandate riikidega sõlmitavatesse lepingutesse inimõiguste, demokraatia ja õigusriigi küsimused ning edendada demokraatlikke reforme sidusa poliitika abil, mis suurendab tema usaldusväarsust piirkondlikul tasemel,
1. väljendab sügavat muret olukorra pärast Kõrgõzstani ja avaldab kaastunnet kõigi traagilistes sündmustes hukkunute perekondadele;
  2. kutsub kõiki osapooli tegema lõppu vägivallale, ilmutama vaoshoitust ning püüdma igati alustada sisulist dialoogi, et saavutada stabiilsust ja luua tingimused demokraatliku põhiseadusliku korra rahumeelseks taastamiseks;
  3. nõuab toimunud sündmuste rahvusvahelist uurimist ÜRO juhtimisel, et välja selgitada vastutus ja puudujäägid ning aidata Kõrgõzstani kohtuvõimudel õigusrikkujad kohtu alla anda, tagades seejuures korrakohase ja õiglase kohtumenetluse;
  4. tervitab ajutise valitsuse esimesi samme demokraatia taastamiseks, mille juures erilist tähelepanu pööratakse uue põhiseaduse koostamise kavadele, et parandada Bakijevi muudetud versiooni, millega koondati presidendi kätte liiga suur võim, ning nõuab uusi valimisi kohe, kui on loodud tingimused vabade ja õiglaste valimiste korraldamiseks ning on vastu võetud ja rakendatud selleks vajalikud õigusaktid;

5. sellega seoses tervitab ajutise valitsuse teadet uue põhiseaduse küsimuses rahvahääletuse korraldamisest 27. juunil 2010 ja uute üldvalimiste korraldamisest 10. oktoobril 2010;
6. rõhutab, et dunaamiline sotsiaalpoliitika ning kultuuri- ja haridusküsimuste lahendamise püüded on parim kaitse ekstsesside eest, mis muudavad inimesed varatuks ja mõjutatavaks, kergeks saagiks liikumistele, mis püüavad kasutada nende vaesust terroristlikel eesmärkidel;
7. rõhutab rahvamiilitsa moodustamise ja sellega manipuleerimisega seotud ohtusid;
8. rõhutab eriti, kui tähtis on teha kõigile kättesaadavaks elektrienergia, mille hind näib olevat väga lühikese ajaga kolmekordistunud, kasvatades president Bakijevi perekonna omanduses olevate ettevõtete kasumit;
9. nõuab tungivalt, et ajutine valitsus püüaks igati luua tingimused tulemusliku ja läbipaistva süsteemi loomiseks, mis suudab ohjeldada klannipoliitika domineerimist ning ergutada poliitilist, sotsiaalset ja majandusarengut;
10. juhib tähelepanu asjaolule, et 2005. aasta tulvide revolutsioon tekitas Kõrgõzstani ühiskonnas tugeva demokraatlike reformide ootuse, mis aga ei täitunud, muuhulgas ka seetõttu, et ELi poliitika selle riigi suhtes ei olnud küllalt ühtne ja jõuline; palub, et nõukogu ja komisjon ei jäta teistkordset võimalust kasutamata, et nad leiaksid võimaluse Kõrgõzstani ajutist valitust abistada ning aidata ametivõimudel demokraatlikke reforme läbi viia ja inimeste elujärge parandada riikliku arengu ja kodanike õiguste suurendamise kaudu, koostöös kõigi sidusrühmade ja Kõrgõzstani kodanikuühiskonnaga;
11. märgib, et Kõrgõzstani suur ressursipuudus ja haavatavus muudab ta väga sõltuvaks välisabist; lisaks märgib, et tema naabruskonnas leidub väga vähe sellist, mis võiks olla demokraatliku, hästitoimiva valitsemise ja positiivse sotsiaalse arengu eeskujuks; rõhutab, et seetõttu omab rahvusvaheline abi kesksel tähtsust;
12. palub asepresidendi ja kõrge esindaja eriesindajal Kesk-Aasias olukorda hoolega jälgida, abi osutada ja kaasa aidata dialoogi taastamisele kõigi Kõrgõzstani ühiskonna osade vahel; samas nõuab talt tungivalt tihedat koostööd ÜROga, eesmärgiga kutsuda kokku rahvusvaheliste doonorite konverents humanitaarküsimuste ja Kõrgõzstani põhivajaduste käsitlemiseks ning riigi jätkusuutliku arengu jaoks vajaliku abi andmiseks;
13. palub komisjonil ja nõukogul kiiresti uurida, kas Kõrgõzstani jaoks uue suure rahvusvaheliselt kooskõlastatud abiprogrammi käivitamiseks vajalikud tingimused on olemas või kas neid saab luua, võttes olulise küsimusena arvesse seda, kui tõsiselt näib Kõrgõzstani ajutine valitsus olevat pühendunud demokratiseerimisele ja ausale valitsemisele;
14. nõuab, et erilise valvsusega käsitletaks riigi lõuna- ja põhjaosa vastandumise ohtu, ning antaks tõelist abi, mis aitaks Kõrgõzstanil kujundada oma riiklikku identiteeti vastandina teda praegu lõhestavatele hõimusuhetele;
15. nõuab stabiliseerimisvahendi ulatuslikku kasutamist ning palub komisjonil koostada ettepanekud arengukoostöö rahastamisvahendi summade ümberpaigutamiseks, aitamaks

tagada, et lähi- ja keskpikas perspektiivis reageerib EL piisavas mahus muutunud olukorrale Kõrgõzstanis;

16. ootab ülevaadet ELi piirkondliku strateegia rakendamise edusammudest ning nõuab strateegia muutmist usaldusväärsemaks, konkreetsemaks ja sidusamaks, et luua ja edendada piirkonnas stabiilsust ning toetada kindlat ja rahumeelset tulevikku;
17. rõhutab vajadust teha pingutusi selleks, et Kõrgõzstan ei kujuneks piirkonna suuremate jõudude vahelise vastasseisu areeniks ning nõuab asepresidendilt ja kõrgelt esindajalt ning komisjonilt tungivalt võimaluste leidmist, kuidas muuta vaadeldav riik kogu kirgiisi rahva huvides suurjõudude koostöö piirkonnaks;
18. rõhutab, et Euroopa kodanike selge huvi on solidaarsus Kõrgõzstani kodanikega, kusjuures esmatähtis on rahu ja stabiilsuse loomine, parema tuleviku ja demokraatliku arengu kujundamine, vägivalla vältimine demokratiseerimisel ning valitsuse abistamine demokraatlike valimiste ettevalmistamisel;
19. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, nõukogule, komisjonile ja OSCEle ning Venemaa Föderatsiooni, USA ja Kasahstani parlamentidele.